

2083/2

Kőfaragó-Gyelnik V. (Budapest) :

MAGYAR NÖVÉNYTANI KRÓNICA 1940. I-VI. (hist. bot.)

V. Kőfaragó-Gyelnik (Budapest) :

CHRONICA BOTANICA HUNGARICA 1940. I-VI. (hist. bot.)

Szerző kiadása.	
Megjelent } Editum }	1940. IX. 1.
Ara belföldön } Inlandpreis }	Pengő 1.60
Ara külföldön } Auslandpreis }	Pengő 2.40
Kapható a követ- kező címen :	Erhältlich auf der folgenden Adresse :
Kőfaragó - Gyelnik V. Budapest, I., Csap-utca 4. III. 20.	
Megrendelésnél hivatkozzék a következő jel- zésre :	Bei Bestellung bitte sich auf die fol- gende Bezeichnung berufen :

BORBÁSIA NOVA 2.

AGRÁRTUDOMÁNYI EGYESÜLET
KERT- ÉS SZŐLŐGAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
KÖNYVTÁRA
NAPLÓSZÁM: 4326/2

Typographia:
E. Kripinger
VI., Izabella-u. 72a

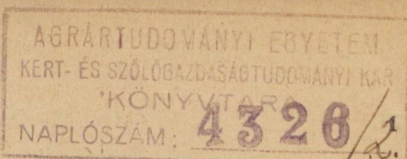
2083/2

KERTÉSZETI ÉS
SZŐLÉSZETI FŐISKOLA
KÖNYVTÁRA

Folyóirat lelt. sz. 3569

Felt. 1988. r

2014 APR 24

Magyar Növénytani Krónika 1940. I-VI.

Chronica Botanica Hungarica 1940. I-VI.

írta } KÓFARAGÓ-GYELNIK V. (Budapest).
scripsit }

Ennek a rovatnak nem hírközlés a célja, hanem az, hogy a közelmúlt eseményeit feljegyezve a magyar botanika későbbi történetírójának munkáját megkönnyítse.

Rövidítések: MBBT = Magyar Botanikusok Borbás Társasága.

TTTBSz = Természettudományi Társulat Botanikai Szakosztálya.

OTTMNO = Orsz. Természettudományi Múzeum Növénytani Osztálya.

TTTBSz. Ülési: 429. ülés 1940. I. 11-én.

430. ülés 1940. II. 8-án.

431. ülés 1940. III. 14-én.

432. ülés 1940. IV. 11-én. Az ülés tárgy-

sorozatából kiemelkednek a jegyző és szerkesztő jelentései az 1939. évi munkáról. A jelentésekhez legyen szabad néhány szót hozzáfűznünk. Igen elhibázott dolognak tartjuk a szakosztályban az utóbbi esztendőkből lábrakapott szokást, hogy a tárgysorozatok rendkívül hosszúak. A szakosztály hallgatói rendszerint egy munkával eltöltött nap végén keresik fel a szakosztály ülését, tehát nem lehet tőlük azt kívánni, hogy két, két és félórás szakadatlan előadást figyelemmel tudjanak végighallgatni. Az előadások célja, hogy újabb növénytani szakteredményekről értesüljön a hallgató, de nem tartjuk helyesnek, hogy ezt csak oly nehéz, fáradságos szellemi munkával tehesse csak magáévá, amilyen nehéz fáradságos munkát egy szakosztályi mammut-tárgysorozat végighallgatása jelent. Sikerrel lehetne a szakosztály előadássorozatát redukálni azáltal, hogy csak originális (önálló kutatásokat magában foglaló) vizsgálatok eredményeinek előadását venné fel tárgysorozatába. A szakosztály azért alakult meg külön, hogy tudományos kérdésekkel kizárólag szakszerűen foglalkozzék. Hiszen magának a Természettudományi Társulatnak is alapszabályban lefektetett főcélja „a természettudományokat általában művelni,

különösen hazánkat e szempontból vizsgálni" és csak másodsorban „a természettudományi ismereteket terjeszteni“, tehát népszerűsíteni (l. A K. Magy. Term.-tud. Társ. Évkönyve 1928-ra 97. old.). A tárgysorozat további csökkentését eredményezné az is, ha az egyes szakosztályok feladatait pontosan körülhatárolnák. Nem egy előadást adtak elő a Bot. Szakosztályban, ami a Mezőgazdasági Szakosztály témakörébe tartozik. Az ilyen szakosztályok közötti konkurenciák a tárgykörre nézve nem egészségesek.

A szakosztályi előadások sorrendjét is szóvá kell tennünk. A tárgysorozat összeállításánál igen sokszor az a szerintünk teljesen elfogadhatatlan elv érvényesült, hogy idősebb vagy magasabb társadalmi állású tag előbb került sorra, bármikor jelentkezett is előadásra. Ennek eredménye az, hogy a fiatal előadó, bármennyire érdekes is előadása, mindig a mammuttárgysorozat végére jut s így egyrészt kénytelen mondanivalóját az „előrehaladott időre való tekintettel" rövidre fogni, másrészt a kimerült hallgatóság teljes közönye mellett előadni.

Felkérjük az ezen ülésen választott új tisztikart, hogy megjegyzéseinket vegye fontolóra, mert hiszen ezek a megjegyzések többé kevésbé a közhangulatot fejezik ki, másrészt mert a TTTBSz hosszú multjához nem méltók az ilyek apró hibák.

A szerkesztő jelentésére nem kívánunk ezúttal részletesebben kitérni. Csupán annyit jegyzünk meg, hogy jó volna, ha a szerkesztő legyőzné magában az ábrák iránt érzett ellenszenvét. A 36 éves multa visszatekintő és jól dotált Botanikai Közleményekre nézve a több és jobb kivitelű ábrák adása presztizs kérdés, vagy legalább is annak kell lennie.

Kívánatos volna, ha a szerkesztő azon fáradoznék, hogy intézményes módon lehetővé tegye hosszabb léleketű szakdolgozatok kiadását, esetleg úgy, hogy minden Bot. Közl. füzethez, mondjuk két ívnyi függelékkel adna, mely egy hosszú szakdolgozat (mondjuk egy monográfia) része lenne. Erre a lehetőség megvan, megvalósításához csak ügyszeretet és ügybuzgóság kell.

Az ugyanezen az ülésen megejtett új tisztikarválasztás eredménye: Elnök: Moesz G. Alelnökök: Husz B. és v. Szepesfalvy J. Jegyző: Boros Á. Intézőbizottsági tagok: br. Andreánszky G., Gombocz E., Jávorka S., Rapaics R., Szabó Z.

433. ülés 1940. V. 9. én. A tárgysorozatból megemlítjük, hogy Gombocz E. helyett Zólyomi B. lett az intézőbizottság tagja. Az intézőbizottság ismét Lengyel G.-t választotta meg szerkesztőnek. Véleményünk szerint a szerkesztő munkája dönti el az egész Szakosztály jelentőségét, mi tehát Lengyel G. munkája elé várakozással tekintünk és azt állandó, fokozott figyelemmel fogjuk kísérni.

Az ülés végén Kárpáti Z. szólalt fel: „szóvá teszi azon anomáliákat, melyek a *Botanisches Centralblatt* hazai dolgozatokat illető referátumai, illetve ezek hiánya terén tapasztalható. Rámutat arra, hogy a *Centralblatt*ban nagyon sok hazai dolgozatnak még címe sem szerepel, a megjelent referátumok pedig nem pártatlan és tárgyilagos szempontok szerint vannak megszerkesztve. Indítványt terjeszt elő arra nézve, hogy a szakosztály közbelépése útján ez a visszásság a jövőben orvoslást nyerjen. A szakosztály úgy határoz, hogy az ügyet intézkedésre átteszi az intézőbizottsághoz.” (BK. XXXVII. 1940: 204) Az ügghöz csak annyi hozzáfűzni valónk van, hogy a kérdés a magyar botanika külföld előtti hírnevének megóvása szempontjából nem közömbös. Ezzel tehát a szakosztály elnökének hivatalból foglalkoznia kell, mégpedig azért, mert magát erre illetékesnek írásban elismertette. Lásd e tekintetben a *Bot. Közl.* XXXV. 1938. 328. oldalán megjelent *Nyilatkozatot*. A kérdés még a referenst: Soó R.-t is érinti, akinek azonban szintén el kell fogadnia a szakosztály elnökének hivatalosan hozott döntését, hiszen előbb idézett *Nyilatkozatban* saját aláírásával a Szakosztály elnökét erre illetékesnek ismerte el.

434. ülés 1940. VI. 13-án. A tárgysorozat végén Soó R. a *Bot. Centralblatt* magyarországi referense válaszul Kárpáti Z.-nek legutóbbi ülésen tett felszólalására. Hivatkozik arra, hogy referátumainak egy részét helyszűke miatt visszaküldték. Kíváncsian várjuk a Szakosztály elnökének hivatalos döntését.

Megjelent magyar folyóiratok.

Index Horti Botanici Budapestinensis IV. 1940. p. 1-147 cum 17 tab. Originális dolgozatok. Palik: A hazai tőzeglápok algái II. A tólaki tőzeges láp Pomáz mellett. — Bánhegyi: Elő-munkálatok a magyarországi *Laboulbenia* félék monografiájához. — Újhelyi: Contributions à la systématique du groupe de *Sesleria autumnalis*. — Kárpáti: Die zwischen *Sorbus aria*

(s. l.) und *S. aucuparia* stehenden Arten und Bastarde des historischen Ungarns. — Andreánszky: Adatok a Máramarosi havasok flórájához. — Sulyok: Adatok a *Tussilago* és *Petasites* levelek megkülönböztetéséhez. — A kötet Prof. Dr. Tuzson J. hetvenedik születésnapjának emlékére jelent meg. — A nívós tartalomból is kiemelkedik Bánhegyi dolgozata. Az igen érdekes *Luboulbenia* félekből Magyarországon alig ismertünk néhányat. Bánhegyi dolgozata tehát magyar viszonyok között különös érdeklődésre tarthat számot. — Kárpáti cikkében alkalmazza a saját hibridnomenklaturára vonatkozó javaslatát, mint megállapítható, igen jó sikerrel. Javaslat (I. Borbásia I. 8. 1939. p. 116—119 és A M. K. Kertészeti Tanintézet Közleményei V. 2. 1939. p. 3—6) tényleg alkalmasnak bizonyul arra, hogy sok zavart megszüntessen.

Botanikai Közlemények XXXVII. 1—2 füzet, 1940. p. 1—100, cum 1 tab. Eredeti dolgozatok. Gombocz: *Acroschizocarpus* nov. genus *Cruciferarum* és Alaszkai növények. — Kárpáti: Megjegyzések és adatok Erdély és a Bánság flórájának ismeretéhez. — Scheffer: Batografiai jegyzetek. — Boros: *Centaurea vértensis* nov. spec. — Hortobágyi: Növényrendellenességek Cinkotáról. A *Mahonia aquifolium* rendellenességei. — Szabados: Szentmihálytelek „Holt Tisza” ága *Flagellata* és *Volvocales* vegetációja II. — Gallé: A tölcséralakú levelekről. — Amint a felsorolt címek mutatják, a füzet figyelemreméltóan gazdag tartalmú. Azonban sajnálattal állapítjuk meg, hogy a szerkesztőnek kevés praktikus érzéke van tudományos dolgozatok tipizálásához. Kárpáti és Scheffer cikkében akár novum, akár nem, a fejezetkezdő növényneveket mind fett betűkkel szedték, mégpedig Scheffer cikkében nagy fett betűkkel, Kárpáti cikkében kis fett betűkkel. Gombocz alaszkai cikkében és Szabados cikkében akár novum akár nem, kurzívval szedték a növényneveket. Ez az ötletszerű összevisszaság természetesen a füzet külalakját nyugtalanná teszi. Taxonomiai cikkeknel végtelenül fontos az áttekinthetőség, hiszen nem regény, amit olvasni szokás, hanem adatok, amiket keresésnél hamar és könnyen kell megtalálni. Már Degen: Flora Velebitica-jának tipizálásánál bebizonyította Lengyel G., hogy nincs érzéke a szerkesztés technikájához, hiszen a keze alól kikerült említett munka olyan, mint egy egyhangú betűsivatag. De ha már nincsen érzéke, legalább ismerhetné a kialakult szokásokat, amely

a növényneveket kurzívval szedi és a novumokat fett betűkkel. Ezeknek ismeretét Lengyel G.-től sokkal inkább elvártuk volna, mint bárki másától, mert hiszen Lengyel G. vállalkozott arra, hogy más, pénztelenséggel küzdő, kezdő vállalkozás fölött igen erélyes formában pálcát törjön.

Megjegyezzük még, hogy az I. tábla ábráit kár volt oly nagy mértékben kicsinyíteni, használhatóságából sokat veszített. Az ilyen takarékoság rossz helyen alkalmazott takarékoság.

Botanikai Közlemények XXXVII. 3—4. füzet 1940. p. 101—204. Kiemelendő dolgozatok. Moesz: Mikológiai adatok a rozsdagombák köréből. — Moesz: Érdekesebb teratológiai jelenségek. — Keller: A *Veronica* L. nemzetség *Chamaedrys* sectiójának magyarországi fajai. Szerzőnek dolgozatához gratulálunk. Bár doktori dolgozat, szerzője ezzel az első munkájával arról tett tanuságot, hogy kialakult szakember. Kívánjuk, hogy még sok hasonlóan magasnívójú dolgozattal gazdagítsa a magyar irodalmat. Hogy kifogást is tegyünk, megemlítjük, hogy hiányoljuk az idegennyelvű szöveget. Legalább egy rövid összefoglalást, valamint határozókulcsot a szerzőnek adnia kellett volna. Taxonomiai dolgozathoz ma már a határozókulcs nem hiányozhat. Kiemeljük dolgozatából, hogy az Erdélyben Schur által felfedezett, de másoktól kétségbevont *Veronica orientalis* (Mill.) Ait. autentikus példányát szerző revideálta és Schur határozását igazolta. Ez ismét egy példa arra, hogy Schur nem volt az a fajfaragó és túlfűtött ambíciójú kutató, akinek sokan feltüntetni akarták, hanem páratlanul élesszemű botanikus. — Soó: A Sátorhegység flórájáról. — Kiss: Megjegyzések Berei Soó Rezső „A Sátorhegység flórájáról” című dolgozatához. — Greguss: Kritikai megjegyzések néhány prehisztórikus hazai faszén meghatározásához. — Scheffer: *Lathyrus venetus* Nyitra mellett. — Walger: A *Phyllitis scolopendrium* újabb pilishegységi termőhelye.

Felhívjuk a figyelmet egy durva sajtóhibára. A borítékon kívül (helyesen) 3—4. füzet szerepel, belül azonban (helytelenül) 1—3. füzet. Ez a nagymértékben értelemzavaró hiba újabb bizonyítéka annak, hogy Lengyel G. mint szerkesztő nem áll feladata magaslatán. Szerkesztői alapossága az átlagnívón alul marad ami nála annál feltünőbb, mert hiszen ő ilyen tekintetben másokkal szemben igen rideg álláspontra szokott helyezkedni.

A M. Kir. Kertészeti Akadémia Közleményei I. kötet, 1940,

8°, 53 oldal, 2 táblázat. — A most megjelent füzet küla'akban és tartalmában is (l. Ba ll e n e g g e r cikkét az őszibarack termőhelyének ismeretéhez, mely már 5. folytatás) az akadémiai rangra emelt Kertészeti Tanintézet „Közleményei“-nek folytatása. Kár, hogy ezt a jellegét a füzet folytatólagos számozásával is kifejezésre nem juttatták. A régebbi füzetekkel összehasonlítva feltűnő a kevéssé változatos tartalom. Érdeklődésünkre azt a hivatalos választ kaptuk, hogy az új című kiadvány az előző gyakorlattól eltérően csak kebelbeliek cikkét közli. Mivel kifejezetten kertészeti tudományokat művelő lapunk csak ez az egy van, sajnálattal vesszük tudomásul a korlátozást, amely egyrészt ily irányú cikkek megjelenési terét szűkíti le, másrészt a „Közlemények“ tartalmasságának is rovására van.

Megjelent könyvek. — Köfaragó-Gyelnik, V.: *Lichinaceae, Heppiaceae* in Rabenhorst, Kryptogamenflora Bd. IX, Abt. II, Teil 2, Lief. 1. 1940, 8°, 134 oldal, 17 tábla. Tartalmazza fentemlített két zuzmócsalád európai fajainak monográfiáját. A tudományra új nemzetségek: *Neolichina*, *Anziella*. Új alnemzetségek: *Placynthium* subgen. *Neolecothecium* és subgen. *Neocollolechia*. Új fajok: *Placynthium Vrangianum*, *Pl. diblastum*, *Pl. siliceum*. Új varietasok: *Placynthium pluriseptatum* v. *typicum* és v. *reductum*. Új formák: *Lichinella stipatula* f. *calcareae* és f. *silicea*, *Neolichina confinis* f. *compacta* és f. *caesia*, *Pterygium filiforme* f. *regulare* és f. *complicatum* és f. *ragusanum*, *Placynthium caesitium* f. *pseudonigrum*, *Pl. lismorensis* f. *boreale*, *Pl. pannariellum* f. *sparsum* és f. *pterygoideum*, *Pl. nigrum* f. *uniforme*. A hazai flórára vonatkozó legérdekesebb adatokat a szerző előzőleg már publikálta (l. Borbásia I. 3/7. 1939. p. 40-55, cum tab. IV.) *Lichenes novi rarique Hungariae historicae* I. címen. Szerző céljaul azt tűzte ki, hogy a tárgyalta zuzmófajok telepének és szaporodó szerveinek térbeli szerkezetét vizsgálja meg és írja le, ami ezekenél az apró szervezeteknél csak számos nehézség leküzdése után vált lehetségessé. Ezek a vizsgálatok eredményezték azután azt a számos érdekes és új eredményt, amit a munka tartalmaz.

Múzeumi hírek. OTTMNO szakemberek számára mindennap 9—14 óra között (szombaton is) és vasárnap 10—13 óra között hozzáférhető.

Egyetemi és főiskolai hírek.

A budapesti tud. egyetem növényrendszertani intézete 1940. V. 19-én bensőséges házi ünnepség keretében ünnepelte professzorának Tuzson J.-nak 70. születésnapját, — Az intézet gyűjteménye és könyvtára szakemberek részére minden hétköznap a hivatalos órákban (9—13 és 15—18-ig) hozzáférhető.

A Kertészeti Tanintézet (Budapest) az 1939/40. tanévtől kezdődőleg akadémiai rangot kapott. Igazgató Mohácsy Mátyas. Régi kívánság vált ezzel valóra.

Botanikus évfordulók.

Ezidén 25 éve 1915-ben halt meg Nagyszébenben, 82 éves korában Barth József.

Ezidén 30 éve 1910-ben halt meg Budapesten 59 éves korában Simonkai (Simkovic) Lajos.

Ezidén 50 éve 1890-ben halt meg Budapesten 53 éves korában Janka Viktor, a Magyar Nemzeti Múzeum Növénytani Osztályának első öre.

Ezidén 140 éve, hogy Heuffel János (1800—1857) Modorban Pozsony megyében megszületett.

Ezidén 170 éve, hogy Rochel Antal (1770—1847) Neunkirchenben, Alsóausztriában megszületett.

Herbarium, Sántha L. zuzmógyűjteménye a debreceni tud. egyetem növénytani tanszékének birtokába jutott (tanszékvezető: Prof. Dr. Soó R.).

Készülő munkák.

Prof. Dr. Szabó Z. a *Knautia* nemzetség jeles monografusa újabb monografiát rendez sajtó alá, a *Cephalaria* nemzetség monografiáját. Tudomásunk szerint rövidesen megjelenik. Kíváncsian várjuk az illusztris szakírónak ezt a második nagyszabású monografiáját.

Kőfara-gó-Gyelnik V. sajtó alá rendezi a *Pannariaceae* zuzmócsalád európai fajainak monografiáját. Valószínűleg még ezidén megjelenik a Rabenhorst, Kryptogamenflora egyik köteteként, a *Heppiaceae* és *Lichinaeae* családok folytatásaképpen.

Problémák felvetése.

Enumeráció! Az enumerációkra véleményem szerint szükség van, hiszen ez képezi minden másirányú botanikai munkásságnak az alapját. Azonban a vélemények eltérnek. Felkérem szíves olvasóimat szíveskedjenek a kérdéshez hozzászólni. A hozzászólás legfeljebb 20 nyomtatott sor terjedelmű lehet.

Magyar terminus technikusok! Felvetődik időnkint a kérdés: szükséges-e okvetlenül a latin terminus technikusok helyébe magyar szövegekben magyar szakkifejezések helyezése? A vélemények eltérnek. Felkérem az olvasókat szóljanak hozzá e kérdéshez. A hozzászólás legfeljebb 20 nyomtatott sor terjedelmű lehet.

Meghalt. Hollós L. 80 éves korában 1940. II. 16-án Szekszárdon. A magyar mikológia nesztorát és egyik legkiválóbbját vesztette el benne. A központoktól távol, vidéken dolgozott, a szakmunkálkodás szempontjából legnehezebb körülmények között és alkotott olyan nagyszabásút, mint kevesen. Mit köszönhetett volna neki a magyar botanika, ha maradéktalanul a tudomány érdekében fejthette volna ki tehetségét?

Személyi hírek.

Prof. Dr. Györfy Istvánt (Szeged) a Magy. Tudományos Akadémia levelező taggá választotta.

Keller Jenő a budapesti tud. egyetemen bölcsészdoktori fokozatot nyert. Doktori értekezésének címe: A *Veronica* nemzetség *Chamaedrys* sectiójának magyarországi fajai (in Bot. Közl. XXXVII. 1940. p. 121—169).

Beküldött közlemények.

E rovat számára bárki beküldhet közleményeket, sőt kérjük a hozzászólásokat, kiegészítéseket, helyreigazításokat, mert csak ily módon tud a KRÓNIKA céljának megfelelni. Beküldhetők rövid előzetes diagnózisok, előzetes értesítések új adatokról, személyi hírek, egyetemi hírek, rövid jelentések külföldi utakról, múzeumi hírek, hírek megjelenendő munkákról, visszaemlékezések, melyek botanikusok számára érdekel bínak, stb. stb. Feltételek: jelhangszerű rövid cím, rövidre fogott mondanivaló, aláírás. Rövid hírek beküldői 10 példányt kapnak az egész krónikából.

MBBT és Borbásia.

Az alábbiakban a MBBT 1940. évi működéséről kívánunk beszámolni, valamint a Borbásia sorsáról addig, míg az a MBBT-vel szorosabb összefüggésben állott (ma a MBBT és a Borbásia két homlokegyenesen ellenkező irányt jelentenek, a régi Borbásiát a Borbásia Nova jelzésű kiadványok képviselik).

12. ülés 1940. I. 3-án.

13. ülés 1940. II. 7-én.

1940. II. 13-án a Borbásia alapítói jöttek össze értekezletre. Bánhegyi J. kér szót. Kifejti, hogy ennek az értekezletnek az összehívását ő kérte, miután közte és Kőfaragó-Gyelnik V. között a Borbásia szerkesztése körül véleménykülönbség támadt, s ezt csak így közösen lehet elintézni. Azt kifogásolja, hogy Kőfaragó-Gyelnik V. a szerkesztést teljesen önhatalmúlag intézte, abba senkinek beleszólása nem volt. Ennek következménye néhány olyan közlemény, amivel nem ért egyet. Ez annak tudható be, hogy nincs ügyrend. Ezért javasolja, hogy Társaság működjék egy megalkotandó ügyrend alapján, a lapot pedig az alapítókból alakítandó bizottság szerkessze. Kőfaragó-Gyelnik V. kijelenti, hogy a szerkesztést csak úgy vállalhatja, ha teljesen szabad kezet kap. Felelősséget a szerkesztésért is csak így vállal. Szavazásra kerülve a sor, a jelenlénők 4 : 3 arányban a bizottságos rendszer mellett döntenek. Kőfaragó-Gyelnik V. erre lemond a szerkesztésről amit Ujhelyi J. vesz át.

14. ülés 1940. III. 6-án. Kárpáti Z. jegyző közli a megjelentekkel a lap szerkesztésében történt változást. A jelenlévők nagyrésze helyteleníti a történeteket s javasolja, hogy az egészet tegyünk meg nem törtéنتté, mire a megjelentek újabb lapalapítói megbeszélésben állapodnak meg.

15. ülés 1940. IV. 3-án. Ujhelyi J. beszámol az eddig beérkezett és beígért cikkekről. — Kárpáti Z. kér szót. Felolvas egy felszólalást és javaslatot, amelyet a TTTBSz legközelebbi ülésén szándékozik felolvasni. Ugyanis a legutolsó szakosztályi ülésen annak ellenére, hogy 2 előadását 5 héttel az ülés előtt már bejelentette a jegyzőnél, mégis az utolsó pillanatban mást tettek a tárgysorozatban eléje, aki négy előadással jelentkezett. Ez a 4 előadás azután oly soká tartott, hogy Kárpáti a 2 előadását az elnök kérésére kénytelen volt néhány perc alatt

röviden befejezni, holott több mint félóra időre lett volna szüksége és joga. Ebben Kárpáti a tagi jogegyenlőség elvének igen súlyos megsértését látja, annál is inkább, mert az elnök az előtte szólót nem figyelmeztette, hogy előadása hosszúra nyúlik, őt ellenben igen. Különben is hasonló esetek már többször előfordultak. Ebben Kárpáti a Szakosztály mentalitásának megnyilvánulását látja, amely a Szakosztálytól távoleső szempontok szerint tag és tag között különbséget tesz állás és életkor szerint. Ez ellen az ülésen a leghatározottabban tiltakozni szándékozik. Felszólalásában azt is javasolni akarja, hogy az előadásokat a jegyző a jelentkezés sorrendjében tűzze ki, ezáltal minden vitát meg lehet előzni. Az elnöktől semmiesetre se várt volna ilyen fokú részrehajlás; az illető előadó úrtól viszont elvárta volna, hogy ha már a Szakosztály ilyen messzemenő figyelemben részesítette, legalább a többi előadó tagtársának jogos igényeire — kivételesen — tekintettel lesz.

Miután ilyen és hasonló esetekre vezethető vissza a botanikusok közt beállt szakadás, s a MBBT is azért alakult meg, nemcsak a maga nevében tiltakozik ilyen és hasonló esetek megismétlődése ellen, hanem az ezáltal elsősorban érintett MBBT nevében is. A hozzászólók egyrésze helyesli ezt hozzászólás-és javaslat-tervezetet, egyesek azonban tiltakoznak az ellen, hogy Kárpáti a MBBT nevében beszéljen. Kárpáti erre kijelenti, hogy sajnálattal tapasztalja, miszerint a MBBT nem áll egységesen mellette, ezért az ügyet magánügyként fogja kezelni s a Szakosztályban való felolvasásától eláll (ezt az ügyet Kárpáti a Szakosztály jegyzőjével aki a tárgysorozatot állítja össze, írásban és szóban elintézte).

Domokos J. beszámol arról, hogy Pilisszentlélek mellett a *Helleborus purpurascens* var. *viridiflorus* előkerült.

Ujhelyi J. átadja a Borbásia alapítóinak a v. Szepesfalvy J. által szerkesztett ügyrendtervezetet.

1940. IV. 9.-én a Borbásia alapítóinak értekezlete. v. Szepesfalvy J. ismerteti az ügyrend-tervezetet. Kárpáti Z. tiltakozik azon állítás ellen, miszerint a Borbásia a MBBT tulajdona. A Borbásia ugyanis 1938. II. 15.-én indult meg és nyolcan alapították, a MBBT-t pedig 1938. XI. 1.-én tizenhárman alapították. A Borbásia tehát az említett 8 alapító tulajdona, tehát csak akkor tekinthető a MBBT tulajdonául, ha a 8 alapító a lapot a

Társaságnak ajándékozza. A jelenlévők megállapodnak abban, hogy Újhelyi J. ilyen értelmű nyilatkozatot irat alá a 8 alapítóval, ha pedig ezt az aláírást, — hacsak részben is — megtagadják az alapítók, akkor nincs más hátra, mint a lapot felszámolni.

1940. IV. 12-én a lap alapítói újra összejönnek, hogy ezt a kérdést végre dülőre vigyék. Mindkét fél leszögezi álláspontját, amelyek olyan szöges ellentétben állanak egymással szemben, hogy közös nevezőre való hozásuk lehetetlen. Szavazáskor 5 : 3 arányban az a nézet dönt, hogy a lapot bizottság szerkessze, mindenféle kritika és polémia mellőzésével. Erre Kőfaragó-Gyelnik V. kijelenti, hogy ezzel visszanyerte cselekvési szabadságát, új kiadványt indít a MBBT eredeti szellemében, a teljes véleménynyilvánítás és a személyes felelősség fenntartásával.

Kárpáti Z. jegyző ez ülést követő időben a MBBT azon alapítótágjaival, akik nem alapítói a Borbásiának, tehát ezen az értekezleten nem voltak jelen, ismerteti a kétféle, szembenálló álláspontot, kérve őket arra, hogy szavazzanak valamelyik álláspont mellett, mert az értekezleten döntést csak a lapra vonatkozólag hozhattunk, a MBBT-re nézve ellenben nem.

A szavazás 7 : 6 arányban a szabad véleménynyilvánítás, kritika és a polemikus cikkek közlésének szükségessége mellett döntött, ezért a Társaság az eredeti célkitűzésnek megfelelő szellemen működik tovább, az ezzel az irányzattal egyetérteni nem tudó 6 alapítótág pedig az MBBT-ből kilépett.*

16-ik ülés 1940. V. 1-én. Kárpáti Z. beszámol a MBBT-ben történt szakadásról, ismerteti a szavazás eredményét és közli a kilépett tagok névsorát.

Kőfaragó-Gyelnik V. ismerteti a Borbási Novát, Domokos J. bemutat 1—1 virágzó *Cotoneaster nigra* ill. *C. integerrima* ágat, egy *Cotinus coggygria* v. *arenaria* tőhajtást, valamint egy már Budapesten nőtt *Sorbus Borbásii* ágat; ezenkívül ő és Kőfaragó-Gyelnik V. több könyvet ismertetnek és mutatnak be.

1940. VI. 2-án a MBBT Cinkota környékére rendezte a kirándulását. A Társaságot Hortobágyi T. vendégül látta.

KÁRPÁTI Z.

a MBBT jegyzője és a Borbásia volt társszerkesztője.

* Kárpáti Z.-nek a MBBT nevében is tervezett szakosztályi felszólalásának ellenzői kizárólag a kilépett 6 tag közül kerültek ki!

Helleborus purpurascens W. et K. lus. **viridiflorus** Schur (in En. Pl. Transs. p. 27). Pilishegy (Pilisszentkereszt mellett) a „Fekete Kövek” alatt. Hugom 1937-ben egy kirándulásról 2 példányt hozott magával, ezek kertemben azóta is minden tavasszal virágznak. Hogy növényünk Schur-éval azonos, kitűnik megjegyzéséből „foliis latisectis”. DOMOKOS J. (Budatétény)

Acer campestre L. f. **palmatifidum** Tausch. Gyűjtöttem Budapesten a Hármashatárhegyen VII. 7-én ez évben.
KÖFARAGÓ-GYELNIK V. (Budapest)

Plantago maritima L. t a budai hegyvidéken 2 helyen is megtaláltam, u. m. a Horthy Miklós bástyasétány öreg kőfalán és a Kissvábhegyen, a csúcs alatti kőfejtő befüvesedő kötörmelékén.
KÁRPÁTI Z. (Budapest)

A magyarországi sárgavirágú fagyal. 1939 december havában gr. Ambrózy Lajos fenti címen a *Ligustrum vulgare* egy sárgavirágú színváltozatát ismertette és mivel terjesztendő cserjének tartotta, leírását és származását egy sokszorosított röplapon szét is osztotta.

Szóbanforgó növényt, amelyet gr. Ambrózy a var. *auriflorum* Höfk.-rel azonosít, a röplap szerint Zahnbruckner Sándor a bécsi természettudományi múzeum bot. osztályának igazgatója fedezte fel Pozsonyszentgyörgy mellett még 1906-ban.

Ha növényünknek eredeti leírását keressük, úgy két sárgavirágú, ill. egy krémszínű és egy sárgavirágú alakkal találkozunk az irodalomban. Az egyik az említett *L. vulgare* var. *auriflorum* (H. Höfker: *Ligustrum vulgare* und seine Varietäten in Mitt. d. Deutsch. Dendr. Ges. 1911. p. 222—223) leírása: „... mit schönem kanariengelben Blüten”. Auffallend waren „noch die stark abgerundeten Blätter” dieser Pflanze”. Egy harburgi faiskolában nevelték fel 1892-ben magból.

A másik színváltozatot, a var. *lactiflorum* Höfk.-t, amelynek leírását („mit cremefarbenen Blüten”) Höfker (Übersicht über die Gattung *Ligustrum* in Mitt. d. Deutsch. Dendr. Ges. 1915. p. 57) Heinricher cikkéből (in Flora 1908. p. 379) vette át, Innsbruck környékén vadon gyűjtötték.

A pozsonyszentgyörgyi sárgavirágú *Ligustrum*, amelynek vegetatív úton szaporított példányát a Kertészeti Akadémia kertjében figyeltem meg, keskeny-hosszúkás levelei és virágszíne miatt is az utóbbi változattal azonos.
DOMOKOS J. (Budatétény)

Vidám krónika!

Előmunkálatok hazai botanikusok monografiájához I. (ábrával)

Monographiae botanicorum hungaricum prodromus I. (cum icon.)

Homo botanicus var. **cryptogamus** f. **lichenologus**
lus. **fajfaragóensis** Kárpáti n. lusus. — Syn. Kőfaragó-
Gyelnik Vilmos.

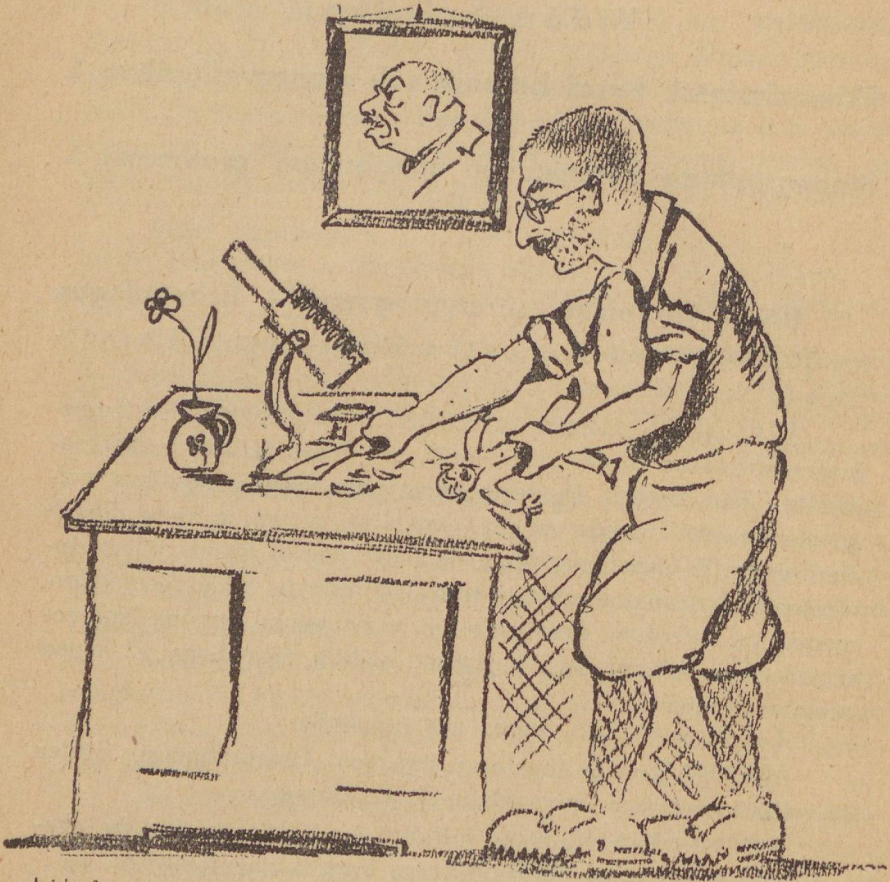
DIAGNOSIS. Corpus verticaliter valde elongatus, horizonta-
liter semicrassus. Pedes recti, longi, sat dense setosi (= capreae-
pedati), cum braccis diu tecti, noctu non obducti, capitibus vul-
go exodoratis. Truncus validus, sat latus, rectus, in parte dorsali
cum spina (!). Caput ovoideum, in parte apicali hieme villosito-
mentosum fuscumque, aestate toto glabrescens billiárdgolyóbifor-
meque vel interdum brevi-setosum, auriculatum, auribus subrec-
tangularibus, sat robustis, benissime auditis, naso bono et lingua
acuta instructum.

Consistentia dura, tenax, non esculenta.

HABITAT vulgo in museo botanico budapestinensi, rariter
in instituto botanico universitatis debreceniensis.

OCCUPATIO. Kedvenc foglalkozása mikroszkóppal és che-
mikáliákkal fajt farag. Reflexmozgása botanikusok faragása.

OBSERVATIONES. Szórványosan előforduló lusus, melyet
még a Természettudományi Társulat Növényteni Szakosztályában
is meg lehet gyakran találni. A lelet ott minden alkalommal köz-
örmöt okoz, különösen a jegyző és szerkesztő örülnek a felfe-
dezésnek. Előfordult 1934, 1935, 1936 és 1937-ben Erdélyben is,
ahol a *Homo subbotanicus* var. *cecidilogus* f. *protoprófuntmérőensis*
lus. *pseudophlegmaticus* Gyelnik nom. nud. in herb. (syn.
sipeki Balás Géza) és *Homo botanicus* var. *horticultus* f. *sem-
pervivicolus* lus. *ánemlényegesensis* Gyelnik nom. nud. in herb.
(syn. Domokos János)-al együtt a román hatóságok lelték
meg a Szemerikén és próbálták 3 napon át préselni és megszá-
rítani a román ügyészség számára. Miután azonban túl pozsgásnak
találták 3 nap mulva kidobták őket; azóta Erdélyben nem for-
dul elő.

Laicha J. rajza.

Homo botanicus var. cryptogamus f. lichenologus lus. fajfaragóensis
Kárp. n. lus.

AGRÁRTUDOMÁNYI EGYETEM
KERT- ÉS SZŐLŐGAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
KÖNYVTÁRA
NAPLÓSZÁM: ~~4320~~

2083/2
3569

